

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
1. lékařská fakulta
3. interní klinika 1. LF UK a VFN
U Nemocnice 1, Praha 2, 128 00

Posudek oponenta diplomové práce oboru Nutriční specialista

Název bakalářské práce: **Zkoumání schopnosti retence informací z verbální edukace nutričního režimu a efektu této edukace u obézních jedinců středního věku s diabetes mellitus 2. typu**

Autor práce: **Bc. Tereza Šilerová**

Vedoucí práce: **MUDr. Tomáš Vařeka**

Oponent práce: **MUDr. Jarmila Křížová, Ph.D.**

Akademický rok: **2016/2017**

POSUDEK

Volba tématu

Přístup autora k zadanému tématu, zvolený postup řešení z hlediska současných metod:
Autorka zvolila rozsáhlý teoretický úvod, ve kterém shrnula problematiku onemocnění diabetes mellitus, jeho komplikací a zásad léčby, s vyzdvižením dietoterapie. Autorka opakovaně poukazuje v textu na nutnost edukace v různých souvislostech, což vytváří dobrý dojem znalosti obsahu edukačních programů pro diabetiky. Správně chápe nedílný význam edukace v péči o diabetiky.

Aktuálnost tématu:

Téma je v souvislosti s narůstajícím počtem pacientů s DM, vyšší zátěží lékařů a přenosem spoluzodpovědnosti za léčbu do rukou pacientů velmi aktuální.

Výběr tématu a jeho obtížnost:

Téma je přiměřeně obtížné a vhodné ke studijnímu zaměření autorky.

Teoretická část

Struktura práce, logické členění (obsah):

Struktura práce je promyšlená, členění logické a přehledné.

Abstrakt a klíčová slova odpovídají obsahu práce:

Abstrakt vystihuje zaměření práce.

Úroveň zpracování literární rešerše, práce s literárními prameny, informačními zdroji:

Citací je dostatek, jsou aktuální a náležitě dokumentovány.

V předložené práci se ale místy vyskytují nesprávné nebo nepřesné příp. neaktuální informace.

Str. 6.: Mezi symptomy DM nepatří polyfagie.

Kapitola 4: Ostatní typy diabetu- tam zahrnuje autorka i gestační DM, který by měl být samostatnou kapitolou, jak je správně uvedeno v přehledu.

Str. 20 tabulka č 10: U hodnocení GHB je uvedeno, že výborná kompenzace je 45-60 mmol/mol nebo <53 mmol/mol, není ale specifikováno u jakých pacientů.
Str. 29: Vepřové maso nezařazujeme mezi libová masa.
Str. 30: Zde je nesprávně uvedena definice glykemického indexu, jako „hodnota, která udává rychlost, za kterou je využita glukóza z konzumované potraviny“.
Str. 36: K léčbě se zvířecí inzulíny již neužívají.

Správnost a úplnost citací použitých zdrojů:

Odkazy jsou správně citovány.

Přesnost formulování myšlenek, práce s odborným jazykem:

Autorka musela nastudovat mnoho teoretických informací a v problematice diabetologie na příslušné úrovni se orientuje většinou přesně a strukturovaně.

V textu jsou místy formulační nepřesnosti a zavádějící formulace; např. „Glifloziny vedou ke snížení glykémie a k úbytku hmotnosti v důsledku **snížení množství energie** u pacienta“.

Úroveň jazykového zpracování:

Nebývá doporučeno skloňovat spojení diabetes mellitus, což autorka opakovaně používá (např. „stanovení diagnózy diabetu mellitu“ – str. 6).

Ojedinelé drobné překlepy: str.6 5.odstavec „vhledem“, špatné vazby slov „mezi benefity, které přináší, patří lepší kompenzaci“ (str.33), „metformin je využívá“ (str. 34)...

Nejednotné užívání slov glykémie vs. glykemie, inzulín vs. Inzulin.

Náročnost tématu na teoretické znalosti:

Autorka prokázala poměrně obsáhlé znalosti, prostudovala řadu českých monografií a článků i některé zahraniční prameny.

Praktická část

Formulace výzkumné otázky, cílů práce:

Autorka jasně formulovala cíl práce. Pomocí ankety zjišťovala retenci informací po edukaci diabetiků, a to bezprostředně po edukaci a po 6-ti týdnech. Sledovala parametry, které mají vliv na retenci informací. Získané výsledky srovnávala s výsledky ankety u studentů oboru nutriční terapie po obdobné edukaci. Cíle práce byly přiměřeně náročné.

Není jasné, z čeho autorka vycházela, když předpokládala, že „primární retence“ bude 70% a „sekundární“ 35%.

Užití metody výzkumného šetření:

Použitou metodou výzkumného šetření bylo anketní šetření a participantní pozorování. Probandi byli tázáni na 10 informací, které zazněly v přednášce a nebyly všeobecně známé. (I když jedna z otázek zněla: „Jaké klady přináší redukční dieta?“, což je jistě plošně známá skutečnost.) Při následném telefonickém dotazování už byly položeny jen 3 otázky z původního výzkumu.

Vhodnost metody řešení vzhledem k tématu práce:

Použitá metodika byla zvolena správně.

Charakteristika zkoumaného souboru:

Zkoumaný soubor byl poměrně malý – 6 obézních diabetiků 2. typu, kteří byli sledováni bazálně po edukaci formou přednášky a po 6-ti týdnech. Další 4 pacienti se nedostavili k edukaci, tak nemohli být do šetření zařazeni. Velikost souboru je jistě ovlivněna časovou náročností výzkumu.

Rozvržení časového plánu zpracování empirické části práce:

Pacienti byli 2x vyšetřeni dotazníkovou metodou. Jednou po úvodní přednášce a po 6-ti týdnech telefonicky kontaktování.

Dosažené výsledky, jejich správnost a možnost praktického využití:

Dosažené výsledky jsou jistě velmi zajímavé. Porovnává se u jednotlivých probandů retence informací v procentech.

Bylo by zajímavé vidět, jak odpovídal každý proband na jednotlivé otázky formou jednoduchého sloupcového grafu, z uvedených výsledků je jen zřejmé, kolik odpovědí bylo správně a kolik ne.

V druhé fázi výzkumu byly položeny 3 otázky, proband č. 4 měl 50% úspěšnost odpovědí, což není možné (správně by odpověděl na 1,5 otázky). Zde je, i na základě slovního komentáře, špatně uvedené procento!

Ne úplně správně se autorka postavila k vyhodnocení vlivu BMI a věku na retenci informací. Získané výsledky jistě nejsou jakkoliv statisticky hodnotitelné vzhledem k velikosti skupiny, ale očekávala bych klasický graf vzájemných závislostí dvou parametrů. Závislosti nejde hodnotit tak, jak to provedla autorka, tedy srovnáním dvou krajních hodnot.

Úroveň diskuse:

Diskuse je vedena náležitě. Autorka vyhodnocuje, jaké otázky dělaly pacientům největší problémy a kolik informací byli pacienti schopni správně uvést v telefonické anketě za 6 týdnů. Vyhodnocuje souvislosti mezi retencí informací a věkem a BMI a poukazuje na možnou souvislost s motivací pacientů. Zjištěné výsledky srovnává se zahraničními publikacemi z impaktovaných časopisů. Autorka i poukazuje na limitaci výzkumu vzhledem k počtu účastníků, i když primárně vytipovaná skupina byla větší.

Splnění cílů:

Autorka splnila vytčené cíle.

Formulace závěru:

Závěr formulovala autorka jasně. Elegantně se vrátila k faktům, které uvedla v úvodu své práce, které vyzdvihují význam opakované a celoživotní edukace diabetiků na kompenzaci jejich onemocnění a kvalitu života.

Význam práce pro teorii/praxi, doporučení pro praxi:

Autorka potvrdila, že edukace je pro pacienty velmi důležitá, a vyzvihla okruhy, ve kterých má většina pacientů nejasnosti, i když mají zásadní dopad na jejich kompenzaci.

Přílohy

Kvalita příloh:

Přílohy jsou v přiměřené kvalitě.

Grafická, fotografická dokumentace, edukační materiál:

Součástí příloh je dobře zpracovaná autorčina přednáška, která sloužila jako podklad k edukaci.

Formální zpracování práce:

Jak práce odpovídá normám, zákonným ustanovením a předpisům pro psaní závěrečných prací (Opatření děkana č. 10/2000):

Odpovídá rozsahem i formou požadované normě.

Stylistická úroveň práce:

Stylistická úroveň diplomové práce je náležitá.

Formální náležitosti (přehlednost, úprava tabulek, grafů, obrázků apod.):
Práce je přehledná, úprava grafů i celého textu je vyhovující.

Celkové hodnocení práce (6-10 vět)

Autorka poměrně rozsáhle zpracovala teoretický úvod problematiky diabetes mellitus, se zaměřením na jeho léčbu. Vyzdvihla význam opakované edukace pacientů.

V praktické části vlastního výzkumu sledovala retenci informací u pěti pacientů po edukaci formou přednášky. V diskusi autorka vyhodnocovala, jaké otázky dělaly pacientům největší problémy a zamýšlela se nad dopadem právě těchto neznalostí a omylů na dlouhodobou kompenzaci nemocných. Autorka neshledala souvislost mezi retencí informací a věkem a BMI, naopak poukazovala na možnou souvislost s motivací pacientů. Hlavním nedostatkem je, podle mého názoru, jen jednoduchým porovnáním slovně komentovaná závislost retence informací a dalších parametrů, a chybějící srovnání např. s inteligencí pacientů, kde by se jistě dala souvislost očekávat.

Závěry formulovala Bc. Šilerová jasně, vyzdvihla význam opakované a celoživotní edukace diabetiků na kompenzaci jejich onemocnění a kvalitu života. Autorka potvrdila, že edukace je pro pacienty velmi důležitá, a vyzdvihla okruhy, ve kterých má většina pacientů nejjasnosti, i když mají zásadní dopad na jejich kompenzaci. Opakovaně poukázala na význam motivace pacientů.

Práce odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci.

Práci doporučuji k obhajobě.

Práci klasifikuji stupněm: velmi dobře

Otázky a připomínky k obhajobě práce:

- *Jaká jsou rizika autonomní neuropatie postihující GIT pro diabetika a jaký to má dopad na edukaci a léčbu?*
- *U jakých pacientů se nesnažíme o těsnou kompenzaci?*
- *Jak je možné pacienty motivovat?*
- *Jakou formu edukace považujete za nejvhodnější?*
- *Na základě jakých zdrojů jste předpokládala 70% retenci po edukaci a 35% retenci po 6-ti týdnech od edukace?*
- *Proč jste předpokládala, že retence informací bude závislá na BMI a nikoliv třeba na nejvyšším dosaženém vzdělání, tedy nepřímo IQ?*
- *Proč jste pacientům po 6-ti týdnech nepředložila všechny dotazy, ale jen vybrané tři?*
- *Byli edukovaní pacienti po první anketě informováni, jaké byly správné odpovědi?*

Praha, 16.5. 2017

Jarmila Křížová